

Agtyk / poema

Category: Kitapcy, Poemalar
написано kitapcy | 22 января, 2025
Agtyk / poema AGTYK



(Liriki nagys)

Eziz Allam, şükrüm kändir emriñe,
Sabyr-men-kanagat! Salanña kaýyl.
Bu gün solmaz serpaý ýapyp egnime,
Diýdiň: “Garyp gulym, seni ýalkaýyn!»

Beýik Taňrym, razy men Pederme,
Ellerim ýakamda,
Dilim kelamda.
Gelenme abraý ber, iman-gidenme,

Bizi mydam aman sakla penaňda.

I.

Doňuz ýyly, lowurdadyp ýanwary,
Ýüregimde hiç ýaşmajak Gün dogdy.
Gözümiň göreji, ýüregmiň zary,
Ysgap seniň ýañajygňy, gundagňy.

Men öň seni görüp bilmen öýdүpdim,
Ynsan çekmez jepalary göterip,
Gün üçin namartlaň öňünde çökүp,
Ötlem-ötlem derdi-beladan ötüp,
Men saňa ýetmerin öýdүpdim, kökүm,
Asla , seni görüp bilmen öýdүpdim.

Allam bu gün seni görkezdi, bala,
Toýa besläp, Nepes hojanyň törün.
Meň hemişe sygynypdym ykbala,
Şükür, indi Haka sygynyp ýörün.

Şükür, şaham ýaýrap, uzaldy kökүm,
Garaňky törümde şamçyrak ýakyp.
Utanyp"ogluma „Balam“diýmändigim,
Seniň bigünäje didäňe bakyp,
„Jan bala!“diýmäge bar indi hakym.

* *

Tar-tar şelpelenip, gar ýagýar Ýere,
Üstüňe ak nogul sepeläp asman.
Göýä Güni dogran akmeňiz Ene,
Seň dolan topragňy baryna basýar.

Töre täze düşen gelin deý Zemin,
Ak ýüpek ýorganda owadan, näzik.
Bu eziz watanňy, aslynda,Jelil,
Mähir-muhapbetden gurduka, nädip.

II.

Bägül gunçasynyň ter lebi deýin,
Ýaňagyň degirseň ataň ýaňagna.
Eý, mukaddes didesinden öpenim,
Düşünmersiň guwanjyma, ýananma.

Şetdalyň gülüniň naýçasý ýaly,
Barmajyklaň bilen tutsaň elimden.
Eý, meniň ak balam, ömrümiň ýazy,
Alkys içre ak jennetden gelip sen.

Öz kanunyň bilen geçip törüme,
Sen geldiň-de, öz kanunyň ýöretdiň.
Ak gundakly ýagşyzada öwrüle,
Könlüm içre gaflat buzun eretdiň.

Inden, akja barmajyklaryň gerip,
Burnumy elleýäň, gulagmy tutýaň.
Ýaýna, akja guzym, ýaýna, inerim,
Janly şamçyragy bu garyp çatmaň.

Seniň demiň degen ýeri jennetdir,
Seniň eliň degen ýeri jennetdir.
Seň düşen ojagňy ýalkandyr Alla,
Seň “iňňä” sesiňden gaçar erbetlik,
Şeýdip, men ýalkanyp, päklenip barýan.

* * *

Gör, guzym, giň älem al-elwan, läle,
Müň reňk güllerden ýanyp dur çar ýan.
Ilkinji ýazyň, bu, öwrül perwana,
Jennetiň mülkünden görk alyp barýan.

Ysga, bark urýarka gülüň, çemeniň,
Bu ýazda özgniň hilesi ýokdur.
Didäňe sor, Hakyň sylap berenin,
Soň“Wah, şol gözel ýaz” diýmesi ýokdur.

III.

Beýik Hakyň Nurusyň,
Adyň Nurgeldi dakdym.
Il oglunyň birisiň,
Balam Pederiň-Hakdyr.

Bu jahanda ynsana,
Ýetmeýän bir derman bar.
Mähribanlyk-ynjana,
Her kimde bir arman bar.

Mähriban bol, ejeňe,
Eneňe, soň pedere.
Ýagşylyk et edene,
Soň, ýamanlyk edene.

Dünýäde geda-handa,
Bir serpaý bardyr, nerim.
Abyraýdyr jahanda,
Zynaty nesilleriň.

Baýlyga göz dikmegin,
Ynsaba dalaş etgin.
Köňül içre hikmetiň,
Eýäňe nalyş etgin.

Dünýäde lebiz diýpen,
Bir güýç bardyr ynsanda,
Bir ganaty zeminde,
Bir ganaty asmanda.

Ot öwsýändir deminden,
Dyrnaklary demirden.
Koý bogazdan ölüändir,
Çyn adamlar lebizden.

Adam bolgun, ak balam,
Halal emjek emenim.
Ataň güýji ýetmedik,
Ýükün çekjek inerim.

Hakyň nury indi diýp,
Nurgeldi dakdym, adyň.
Il-günüň derdi diýp,
Ýaşa, mähriban, Adam!

* * *

Balam, yssy-jöwza garaldyň bişip,
Nätjek, Hudaý özgesini bermändir.
Türkmeniň köňli deý, tomsy üýtgeşik,
Bu bir jana tenekardyr, dermandyr.

Gör, baglaň miwesin, goýalyp baly,
Buldurap, şahadan bakyp durandyr.
Jennetem, şu tymsal gözel bolmaly,
„Bossan içre bulak akyp durandyr“.

IY.

Agtyk öz balaňdan süýji bor eken...“
Diýenlere „hä“beribem durmadym,
Ganyňdan, janyňdan gönezlik sepen,
Bagryňdan bölüpler uçan durnasyn.

Başga şirinlige çalyşjak bende,
Taparyn öýtmezdim, Ýeriň ýüzünde.
Ýöne bary hiç oň, gözüň düşende,
Öz nahalyň düwen alma-üzümne.

Üç çynarym-üç inerim-üç dagym,
Dirilikde demim, güýlüm-Nepesim,
Begenjim-guwanjym, köňül çyragym,—
Röwşeni, umyt-höwesim-

Şolarda jemledim, şolarda goýdum,
Diriligmi, ýol-ýodamy, dowamym.
Wah, ýöne, görsene agtyňyň oýnun,
Eşdip näzik saýraýşyny, owazyn.

Dünýäni men şoňa berýärim- diýdim.

Älemi çalyşman, nämemiş dünýäň.
Eý, Hakyň adyndan ýaňlanan aýdym,—
Eý, saýrak bilbilim, dillije düwmäm...

Dözsün diýip, şatysyna ýalançyň,
Oglanlarmy zabum tutdum, mydama,
Olar indi öz boýuma galandyr,
Şonuň üçin şükür, kadyr Hudaýa.

Men olary pynhan söýdüm, „oglum“ diýp,
Duşmanym deý, otda-suwda ýeniçdim.
Duýsam, keç hüýüni bilmedim aýyp,
Täzeden örmegi eriş-erişden.

Şeýdip, oglum gezmedim men aýnadyp,
Güzeran diýp, dogan-gardaş , ýat diýip.
Ejesi zarlasa gulak goýmadym,
„Doň bagyr sen, ogluň aýaňok“ diýip.

Bu gün bolsa awlap köňül kendimi,
Gözjagazy bilen sözläp, dilleniş,
Eredip otyr ol uýan zandymy,
Bilbillem saýradyp, açyp güllerim.

Işde-de, ýolda-da küýümdir, köçäm,
Eý, Al;lanyň beren şirin nygmaty.
Gije ‘iňňä“ diýseň, näziyek nerçäm,
Tisginip oýandym, inim dyglady.

Beýle duýgam boljak eken, eý, Allam,
Ýa garraýas, ýpürek ýukalýar, ýa-da.
Ynanmazdym, indi özümem gülýän,
„Agtyk ýaly süýji zat ýok, dünýäde“.

* * *

Bu güýzüň meňzine çayylypdyr nur,
Sary ýüpek deýin, näziyek, ýumşak.
Durnalar gök içre ganat ýaýypdyr,

Köňül gussaň ýelpäp, didäňe gonjak.

Asman gark bolan köl, eňňere peller,
Sen neneňsi syrkaň, neneňsi tymsal.
Şahadan taýanda tyllaýy peller,
Neçin gussa çümýäň, eý, eziz ynsan.

Y.

Ýanwarda doguldyň, äleme sygman,
Gyş seniňki boldy, ak gary bilen.
Men indi oturyp bir zady syzýan,
Çaga doglar eken ykbaly bilen.

Garly gyş doguldyň, çapgyn şemallar,
Seňki boldy buzlar, burjuly baglar.
Hemem gar zyňyş-ýan zybajemallar.
Ýaza umyt bilen bakýan ykballar.

Kükreýip ýaz geler, älem direler,
Kökler çuňar gider, pudaklar ýörär.
Jahan reýhan açar, ysgap-tirere,
Ýürek köňle sygmaz, bulaklar derä.

Ol ýazlar seňkidir, men saňa goýýan,
Gunçala, gülleraç, köpelgin, nerim.
Bir sapar bolýandyr bu ajap eýýam,
Baharyňda gözi galsyn illeriň.

Otly tomus düşer, ýakyp, ýandyrar,
Hakyň beren demleridir bu demler.
Mertler harman alar, namart galdyrar,
Bu bir alamatdyr, gaýdan pederden.

Köýdürmegin tomusdaky yrsgalyň,
Zerre-zerre algyn, şekerin-gandyn.
Tomuslar seniňki, gysgaltmaz goluň,
Balam, bu sahylyk pederden galsyn.

Güýzde bal akýandyr älem-jahandan,

Hak jennet nygmatyn Zemine döker.
Şonda el uzatgyn eken şahaňa,
Kanagata gul bol, sabyra nöker.

Saňa goýýan bu döwletli güýzleri,
Yrsgalyň-döwletiň zyýada bolsun.
Jennet eýle bu yrsgally düzleri,
Umyt-örküň eziz diýarda bolsun.

Soň bolsa gyş geler, kükedip garyn,
Çapgyn ýeller kesen, ak garlar oýnan,
Ol seniň öz garyň, söý-köý, ygtyýaryň,
Ak garly gyşlary men saňa goýýan.

Saňa goýýan dünýäň azap-eşretin,
Ýagşysyn, ýamanyn, kynyn, aňsadyň.
Ýaşa, ýöne çyn bedew deý kişňegin,
Ak menzillde baýtallasaň ynjaryň.

* * *

Bu pasyllaň gujagyna sygmadyk,
Bu dünýä sygmadyk eý, däli köňül.
Ugruň hanjak, illeriňi ýygladyp,
Yalaryň hasratly, heýhatly, öňüň.

Seniň kä bolşuňa haýran men, Adam!
Dünýä azy urduň, inim tısgındı.
Eliň ýuwup, darkaş guran dünýäňden,
Köşiň guzaýynda ýatyrmyň, indi.

YI.

„Ata“ diýip dil çykaran ak bala,
Saňa neneň teşnedigmi duýduňmy.
Ýanan bagrym sahawata ýakmaga,
Hak çogduran çeşmedigmi duýduňmy.

Gözleriň nurunda gözümiň baryn,
Sözümiň uzunda ýüregmiň zaryn,

Balamyň balasy- dinim-imanym,
Maňa beren eşretiňi duýduňmy.

Hiçkim maňa „ata“ diýmändi, haňli,
Ol söz meý-messanly, eýledi däli,
Dünýä durup, adam kowmy döräli,
Hak Pederiň arşdadygny duýduňmy.

Kän ýyldyr, sanjap dur ýürekde ýaram,
Eşretli günlermi eýleýip haram,
Nurundan em beren eý, dilli çyram,
Didelermiň ýaşlydygny duýduňmy.

„Ata“ dsiýip dil çykarsa agtygy,
Çyn eýäň guluna gülüp bagtygy,
Elli ýaşda lowurdadyp bagtymy,
Ile-güne buşlandygňy duýduňmy.

* * *

Eý, Gün nury çaýylan,
Aý süýdüne ýugurlan,
Sary ýaga ýaýylan,
Muhabbete gowrulan,
Bagtdan gülsün gözleriň,
Özge hala dözmerin.

Behişt-baglar berenim,
Bossany maňa goýgun.
Şerbet-ballar berenim,
Gussany maňa goýgun,
Iç dünýäň bal-şekerin.
Derdin özüm çekerin.

YII.

Dünýe seýilgäh däl, etmäli jedel,
Bu dünýä keýpine inilýän dälidir.
Her kimi bir ýumşa ýollandyr, Peder,

Şonyt aňlan azdyr, aňanyn kändir.

Kim beýik şa bolar, il başym jemlär,
Kimler-geda, Hak diýp sadaka ýygnar.
Kimseler il tanar, kimselaer jeňbaz,
Kimiň bagty gaýdar, ýaş döker, ýyglar.

Kimler köpri gurar, jeýhun jylawlap,
Kim demri at eýläp asmana uçar.
Kimsäňki rowan, ojagy lowlap,
Kimleriň köňlünde çyragy öçer.

Kimse derdin awlar göwni ýarymyň,
Kimse bir bendäniň başyna ýeter.
Çyn manysy bardyr ömür salynyň,
Her kimi bir ýumşa ýollandyr Pederr.

Bu dünýä ömürlik gelinýän däldir,
Hak belländir bir pursady, ölçegi.
Ýogsa ömrün satyn aljaklar kändir,
Doglan günü boýnundaka öljegü.

Sen, ine, şu ikizady unutma,
Ýaşa-gözle howluk-ýalka illeri,
Synla, uçsa paý-diregsiz bulutlar,
Düňderlip gaýdanda däli silleri.

Dünýä galar dünýäň azaby-zary,
Ýagşylykda ýalka barka güýç-gurbuň.
Pederiň ýanyna boş barmaz ýaly,
Köşegim, her köňle bir Käbe gurgun.

Özge ölçeg bolmaz ynsan ömrüne,
Başga syry ýokdure, dünýäň, ogşugym.
Ili ýalka misliMusa öwrül-de,
Ýa Resul-Alla-Muhammede ogşagyn.

* * *

Biziň illeň derýalary tereňdir,

Gök kölleň gujagna sygýandyr asman.
Kükräp gaýtsa, däli siller-inerdir,
Wah, ýöne müň ýyldan bir sapar esrär.

Müsüriň kölünden gaýdan ak durna,
Köllermize hökman sowular, oglum.
Öz iliň başa täç, gözüňe sürme,
Aslyn hiç unutmaz gowular, oglum.

YIII.

Sen gadym toprakda doguldyň, bala,
Bagtyň çüwdi, ogly bolduň türkmeniň.
Jeýhun-Bahry Hazar-şu iki ara,
Şahalanyp ýatyr kowum-kökleriň.

Aslynda Ýer-ýurt saýlanýan däldir,
Saýlanyp eneden doglanok, nerim.
Dünýäniň ýüzüniň il-ýurdy kändir,
Ýöne birdir göbek gömülen ýeriň.

Eneler saýlanyp alynýan däldir.
Doglup, şony emilýändir, köşegim.
Watanyň hem eziz eneň ýalydyr,
Doglup, şonda ölünýändir, köşegim.

Watanňy söý, sonça söýgiňi ýene,
Meniňem söýgimi hemişe goşgun.
Men dirikäm oňa söýgim ummandyr,
Ölübem söýerin, tükenmez, yşkym.

Umytlaňda meniň arzuwym bolsun,
Arzuwňa mukades arzuwym gargyn.
Ýetmedik umydym seniňki bolsun,
Bitmedik yhlasym, goý, saňa galsyn.

Bişen zamäa kimin, ýagşylyk ysyn,
Kükedip-kükedip, bir gün tänerin.
Meniň ýagşy ysym, goý, saňa galsyn,

Ýüregimden parlap çykan gämigim.
Dünýäniň ýüzünde armanym ýokdur,
Öňüm zakgun boldy, ahyrym-şirin.
Gören ýagşylyklam saňa-da ýoksun,
Iç, dünýäň şerbetin galdyrandyryn.
Käbäň Gara daşyn ogşadym janym,
Arafada çykdy,
Medinä bardym.
Mazaryn gujaklap Resul Allanyň,
«Köküm-şaham Ýalka Hak!» diýp ýalbardym.

Ymam Yrzaň, Meryem enäň mazaryn,
Togap eýläp, nalyş kyldym-Özüne.
Bir gün Täçmahala aňk bolup durun,
Türkmen ogly bolup, geçip törüne.

Alymlaň ýanynda alym boldum men,
Çyn şahyr içinde şahyr hatary.
Şulaň abraýyn al, saňa goýdum men,
Hem galdyrýan saňa eziz watany.

* * *

Bu dünýäň hiç solmaz bir güli bardyr,
Zülpi ajal-gara gaşy şeýdaly.
Wah, ol garaluw göz-näzenin ýardyr,
Ýaňagynyň aly ýakar didäni.

Ýüregiň dutar bor, çekdigiň arman.
Ak ýüzde gara hal- köňlüňe yalaň.
Bary öter, pelek peýanyň bermän,
Wah, diňe söýeniň, söýeniň galar.

IX.

Hak bizi haýr işe cagyryýar, arman,
Älem haýryň zary, dodagy üljäm.
Dilimizde dogra, şonda-da, arman,
Kepänok gözyaşlar, baýanok ynjan.

Pis bolmagyň ýok mekdebi, okuwy,
Ýagşylyk ýygnanok, erbetlik eken.
Ýaman bolmazlygyň ýalňyzhökümi,
Köňlüňi şeýtana bermezlik eken.

* * *

Sen men ididäňde äkit, geljege,
Äkit umytlaňda göterip, ertäm.
Müşgillik ýok, çyn ogula – gerçege,
Ömrüň uzak, bagtyň ak bolsun, körpäm!

12-22-nji noýabr 1996.

Öwezduurdy NEPESOW. Poemalar